

Lietuvos mokslo tarybos 2011 m. gruodžio 13 d. Darbo užmokesčio fiksuotųjų įkainių dydžių mokslinių tyrimų projektuose nustatymo tyrimo ataskaita, 2018 m. sausio 3 d. redakcija

DARBO UŽMOKESČIO FIKSUOTŲJŲ ĮKAINIŲ DYDŽIŲ MOKSLINIŲ TYRIMŲ PROJEKTUOSE NUSTATYMO TYRIMO ATASKAITA

2011 m. gruodžio 13 d.

I. ĮVADAS

Darbo užmokesčio fiksuotųjų įkainių dydžių mokslinių tyrimų projektuose nustatymo tyrimu (toliau – Tyrimas) siekiama apskaičiuoti 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų periodu (toliau – 2014–2020 m. periodas) taikytinus darbo užmokesčio fiksuotuosius įkainius (toliau – FĮ), skirtus mokslinių tyrimų projektus vykdančioms tyrėjams. FĮ nustatymo tikslas – supaprastinti mokslo ir studijų institucijų vykdomų mokslinių tyrimų projektų, finansuojamų pagal Lietuvos mokslo tarybos (toliau – Taryba) įgyvendinamas 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų priemones, administravimą. Taikant FĮ, pareiškėjams lengviau planuoti projekto išlaidas rengiant paraiškas, o projektų vykdytojams paprasčiau atsiskaityti už projekto lėšų panaudojimą.

Šiuo Tyrimu atnaujinama Darbo užmokesčio fiksuotųjų įkainių dydžių mokslinių tyrimų projektuose apskaičiavimo metodika, patvirtinta Tarybos pirmininko 2011 m. gruodžio 13 d. įsakymu Nr. V-213 (su vėlesniais pakeitimais) (toliau – 2007–2013 m. DU FĮ metodika), kuri buvo taikyta 2007–2013 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos periodu.

Tyrimo objektas – darbo užmokesčio FĮ, nustatomi vadovaujantis Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316 „Dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Projektų taisyklės), nuostatomis.

Tyrime vartojamos sąvokos:

Aukšto (tarptautinio) lygio mokslinis tyrimas – tyrimas, kurio rezultatai pripažįstami, publikuojami ir cituojami tarptautiniuose moksliniuose leidiniuose;

Kiti mokslinį tyrimą vykdančys asmenys – mokslo ir studijų institucijos, kurioje vykdomas mokslinio tyrimo projektas, darbuotojai (ne mokslo darbuotojai ir ne tyrėjai), kurių darbas susijęs su tos institucijos mokslinės veiklos ir mokslinio tyrimo uždavinių įgyvendinimu (toliau – kiti MT vykdančys asmenys);

Mokslininkas – tyrėjas, turintis mokslo daktaro laipsnį;

Mokslinio tyrimo grupė – mokslinį tyrimą vykdanči mokslinio darbuotojų tyrėjų grupė (toliau – MT grupė);

Mokslinio tyrimo vadovas – mokslininkas, inicijuojantis paraiškos projektui finansuoti teikimą ir atsakingas už mokslinio tyrimo įgyvendinimą (toliau – MT vadovas);

Mokslo ir studijų institucijos – juridiniai asmenys, kurių pagrindinė veikla – studijų vykdymas ir su studijomis susijusi veikla ir (arba) moksliniai tyrimai ir eksperimentinė (socialinė, kultūrinė) plėtra;

Tyrėjas – aukštąjį išsilavinimą turintis asmuo, plėtojantis pažinimą, konceptualizuojantis ar kuriantis naujus produktus, procesus, metodus ir sistemas arba vadovaujantis mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros projektams;

Užsienio mokslininkas – aukšto (tarptautinio) lygio užsienio mokslo ir studijų institucijoje dirbantis mokslininkas, atvykstantis į Lietuvą vadovauti aukšto (tarptautinio) lygio moksliniam tyrimui.

Kitos Tyrimo ataskaitoje vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme, Tarybos nutarimuose, susijusiuose su mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros projektų finansavimu bei administravimu, Projektų taisyklėse ir Rekomendacijose dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos struktūrinių fondų reikalavimams, patvirtintose Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos, Ekonomikos augimo veiksmų programos, Sanglaudos skatinimo veiksmų programos ir 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos valdymo komitetų 2014 m. liepos 4 d. protokolu Nr. 34 (aktuali redakcija nuo 2016 m. gegužės 9 d.) (toliau – Rekomendacijos dėl išlaidų atitikties), nustatytas sąvokas ir apibrėžimus.

Nustatomi FĮ yra universalūs, juos galima taikyti pagal įvairias veiksmų programos priemones finansuojamų mokslinių tyrimų projektuose, vykdomuose mokslo ir studijų institucijų.

Tyrimas atliktas šiais etapais:

1. atlikta 2007–2013 m. DU FĮ metodikos analizė;
2. atlikta su tyrimo objektu susijusių teisės aktų pakeitimų analizė;
3. įvertintas poreikis atnaujinti FĮ skaičiavimo metodiką/dydžius, atsižvelgiant į susijusių teisės aktų pakeitimus;
4. apskaičiuoti FĮ dydžiai, 2014–2020 m. laikotarpiu taikytini mokslinių tyrimų projektus vykdančiams tyrėjams.

Tyrimą atliko Taryba 2016 m. vasario – rugsėjo mėn., papildė 2017 m. kovo mėn., atnaujino 2017 m. rugsėjo mėn.

II. TYRIMO METODIKA

II.1 Tyrimo poreikis, prielaidos ir duomenų šaltiniai

2007–2013 m. DU FĮ metodikoje nustatytus FĮ tikslingai atnaujinti ir pritaikyti 2014–2020 m. periodui, kadangi pasikeitė teisės aktų, reglamentuojančių biudžetinių mokslo ir studijų institucijų darbuotojų darbo užmokesčio dydį, nuostatos. Taip pat, 2012 m. pasikeitė dalies mokslo ir studijų biudžetinių įstaigų (pvz., universitetų, kolegijų) teisinis statusas – buvusios biudžetinės įstaigos įgijo viešųjų įstaigų statusą ir teisę vidaus tvarka nustatyti darbuotojų darbo apmokėjimo tvarką ir darbo užmokesčio dydžius. 2017 m. pasikeitė Lietuvos Respublikos darbo kodeksas ir daugelis teisės aktų, reglamentuojančių mokslo ir studijų institucijų bei biudžetinių įstaigų darbo užmokesčių ir darbo apmokėjimo tvarką.

Nepaisant pasikeitusio teisinio statuso, pagrindiniu daugelio mokslo ir studijų institucijų darbuotojų darbo užmokesčio finansavimo šaltiniu išlieka Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos, kurioms priskiriamos ir Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos, todėl siekiant užtikrinti patikimą finansų valdymą, atliekant Tyrimą vadovautasi šiais pagrindiniais 2007–2013 m. DU FĮ metodikos principais:

1) FĮ neturi viršyti biudžetinių mokslo ir studijų institucijų darbuotojams taikomų darbo užmokesčio dydžių (išskyrus, jeigu skirtumai atsiranda dėl skirtingų valstybinio socialinio draudimo įmokų ar kitų su darbo santykiais susijusių darbdavio įmokų dydžių);

2) FĮ nustatomi atsižvelgiant į tyrimus vykdančiams mokslo darbuotojams ir kitiems tyrėjams nustatytus kvalifikacinius ir kitus reikalavimus.

Kaip ir 2007–2013 m. DU FĮ metodika, Tyrimas atliktas (ir atnaujintas) atliekant galiojančių teisės aktų, reglamentuojančių biudžetinių mokslo ir studijų institucijų darbuotojų darbo užmokesčio dydį, analizę, o FĮ apskaičiuoti atsižvelgiant į teisės aktuose nurodytus darbo užmokesčio dydžių apribojimus.

Tyrimė vadovautasi šiais teisės aktais:

1. Lietuvos Respublikos darbo kodeksu (toliau – DK);
2. Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu;
3. Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 12 straipsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 72¹ straipsniu įstatymu;
4. Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymu;
5. Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymu;
6. Lietuvos Respublikos garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmoku įstatymu;
7. Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2014 metų rodiklių patvirtinimo įstatymu (bei analogiškais vėlesnių metų įstatymais);
8. Lietuvos Respublikos valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų ir valstybės tarnautojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio, taikomo 2017 metais, įstatymu;
9. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. birželio 21 d. nutarimu Nr. 496 “Dėl Lietuvos Respublikos Darbo kodekso įgyvendinimo“ (toliau – Nutarimas Nr. 496);
10. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2010 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. A1-623 “Dėl metinių darbo dienų koeficientų bei metinių vidutinio mėnesio darbo dienų ir valandų skaičių 2011 metais patvirtinimo”;
11. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2011 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. A1-535 “Dėl metinių darbo dienų koeficientų bei metinių vidutinio mėnesio darbo dienų ir valandų skaičių 2012 metais patvirtinimo”;
12. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. A1-581 “Dėl metinių darbo dienų koeficientų bei metinių vidutinio mėnesio darbo dienų ir valandų skaičių 2013 metais patvirtinimo”;
13. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. A1-693 “Dėl metinių darbo dienų koeficientų bei metinių vidutinio mėnesio darbo dienų ir valandų skaičių 2014 metais patvirtinimo”;
14. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. A1-646 “Dėl metinių darbo dienų koeficientų bei metinių vidutinio mėnesio darbo dienų ir valandų skaičių 2015 metais patvirtinimo”;
15. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. A1-789 “Dėl metinių darbo dienų koeficientų bei metinių vidutinio mėnesio darbo dienų ir valandų skaičių 2016 metais patvirtinimo”;

Tyrimo metu taip pat išanalizuotos pagal 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 3 prioriteto įgyvendinimo priemonės Nr. VP1-3.1-ŠMM-07-K „Parama mokslininkų ir kitų tyrėjų mokslinei veiklai (visuotinė dotacija)“ finansuotų projektų darbo sutartys (mokslinio tyrimo vadovo, mokslinio tyrimo grupės narių ir kitų mokslinį tyrimą vykdančių asmenų). 2011–2013 m. pagal šią visuotinės dotacijos priemonę buvo finansuoti 106 projektai. Šių projektų istoriniai duomenys nenaudoti Tyrimui, nes tuomet ir atlyginimai, ir FĮ buvo apriboti galiojančiais teisės aktais, kurie pasikeitė, todėl, naudojant istorinius duomenis, nustatyti FĮ neatitiktų realios situacijos darbo užmokesčio sistemoje. Be to, 73 iš 106 projektų buvo taikomi 2007–2013 m. DU FĮ metodikoje nustatyti fiksuotieji darbo užmokesčio dydžiai (t. y., darbo užmokesčio išlaidoms pagrįsti neturėjo būti teikiami įprasti išlaidų pagrindimo ir jų apmokėjimo įrodymo dokumentai).

Prielaidos, susijusios su užsienio mokslininkų darbo užmokesčio FĮ nustatymu

2017 m. pradžioje Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijai ir Tarybai įgyvendinant veiklas pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programoje Nr. C(2014)6397 nustatytus prioritetus, buvo identifikuotas poreikis nustatyti darbo užmokesčio FĮ aukšto lygio užsienio mokslininkams, siekiant juos pritraukti į Lietuvos mokslo ir studijų institucijas vadovauti aukšto (tarptautinio) lygio moksliniams tyrimams.

Taip pat, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano II prioriteto „Švietimo, kultūros ir mokslo paslaugų kokybės ir efektyvumo didinimas“, 2.5.1 uždavinį „Darbas. Socialinės, kultūrinės plėtros skatinimas, įgyvendinant ir koordinuojant inovacijų politiką“, 2018 m. II ketvirtį Lietuvoje planuojama pradėti įgyvendinti Valstybės profesorių programą, kurios vienas iš tikslų – pritraukti aukščiausio lygio, išskirtinės kompetencijos atitinkamoje mokslo srityje mokslininkas, vykdyti ir vadovauti mokslinių tyrimų projektams Lietuvos mokslo ir studijų institucijose siekiant didinti mokslo kokybę, efektyvumą ir plėtoti investicijas.

Artimiausiu metu užsienio mokslininkus planuojama pasitelkti 1.2.2-LMT-K-718 priemonėje (ERPF) pagal veiklą „Mokslininkų iš užsienio pritraukimas vykdyti mokslinius tyrimus“, bei (atsakingoms institucijoms atitinkamai nusprendus) – priemonėje 09.3.3-LMT-K-712 „Mokslininkų, kitų tyrėjų, studentų mokslinės kompetencijos ugdymas per praktinę mokslinę veiklą“ (toliau – Priemonė Nr. 09.3.3-LMT-K-712), kurioje viena iš remiamų veiklų yra „1.3.7. Mokslininkų, tyrėjų gebėjimų plėtra ir bendradarbiavimo vystymas vykdant mokslinių idėjų mainus, mokslinės išvykas iš Lietuvos ir į Lietuvą“.

Atsižvelgiant į tai, kad pagal nurodytas priemones numatoma pritraukti užsienio mokslininkus (įskaitant profesoriaus vardą turinčius aukštos kvalifikacijos mokslininkus) – mokslinio tyrimo vadovus, kurių daugelis dirba Vakarų Europos mokslo ir studijų institucijose, kuriose darbo užmokestis ženkliai viršija Lietuvos mokslo ir studijų institucijų mokamą darbo užmokestį, šiems mokslininkams turėtų būti nustatyti pakankamai aukšti ir Lietuvoje mokslinius tyrimus vykdyti motyvuojantys darbo užmokesčio FĮ.

Atliekant tyrimą buvo nustatyta, kad nėra viešai prieinamų statistinių duomenų apie vidutinius Europos Sąjungos šalių mokslo ir studijų institucijose dirbančių aukšto tarptautinio lygio mokslininkų atlyginimus – jų neskelbia nei Europos statistikos departamentas (www.eurostar.eu), nei Europos Komisija, nei kiti statistikos šaltiniai, taip pat nėra prieinamų istorinių ir (ar) statistinių duomenų apie Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų institucijose dirbančių užsienio mokslininkų atlyginimų dydžius. Todėl buvo nuspręsta užsienio mokslininkų darbo užmokesčio FĮ nustatyti tuo pačiu metodu, kuriuo buvo nustatyti Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų institucijų darbuotojų atlyginimai - atliekant teisės aktų, reglamentuojančių biudžetinių mokslo ir studijų institucijų darbuotojų darbo užmokesčio dydį, analizę (kaip nurodyta Tyrimo ataskaitos II.2 dalyje), atsižvelgiant į užsienio mokslininkų mokslinį laipsnį ir kompetencijas.

Papildomai, siekiant įvertinti užsienio mokslininkų darbo užmokesčio FĮ, nustatytą pagal teisės aktus, pagrįstumą ir konkurencingumą ES mastu, buvo išanalizuoti pagal ES mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo programos „Horizontas 2020“ finansuojamos Marie Skłodowska-CURIE veiklos darbo užmokesčio tyrėjams duomenys. Šios programos strateginis tikslas – aukštos kokybės ir inovatyvus tyrėjų lavinimas, patrauklios karjeros galimybės bei apsikeitimas žiniomis, skatinant tarptautinį ir tarpsektorinį tyrėjų judumą. Taip pat buvo išanalizuoti viešuose interneto šaltiniuose pateikti pagal „Horizontas 2020“ programą finansuojamos veiklos ERA CHAIRS subsidijas laimėjusių užsienio mokslo ir studijų institucijų nustatyti atlyginimai užsienio (kviestiniams) mokslininkams (9 institucijų duomenys). Institucijų sąrašas, atlyginimų užsienio (kviestiniams) mokslininkams dydžiai ir nuorodos į informacijos šaltinius pateikiami Tyrimo ataskaitos 3 ir 4 prieduose.

Marie Skłodowska-CURIE ir ERA CHAIRS veiklų duomenys palyginimui buvo pasirinkti dėl šių programų panašumo į identifikuotas mokslinių tyrimų veiklas pagal Tarybos

administruojamas aukščiau nurodytas priemonės, kurios bus vykdomos pasitelkiant užsienio mokslininkus. Kaip ir Tarybos mokslinių tyrimų priemonių projektuose, pagal abi nurodytas „Horizontas 2020“ veiklas finansuojamuose projektuose į mokslo ir studijų institucijas yra kviečiami aukščiausios kvalifikacijos (pagal ERA CHAIRS veiklą daugeliu atveju – ypač aukštos kvalifikacijos ir kompetencijos) užsienio mokslininkai, kurie savo vykdomais tyrimais prisidėtų prie priimančiosios institucijos standartų kėlimo, siekiant, kad ji galėtų konkuruoti su kompetencijos centrais kitose Europos mokslinių tyrimų erdvės (*angl. European Research Area - ERA*) srityse, taip pat paskatintų kitų aukštos kvalifikacijos tyrėjų suinteresuotumą dalyvauti vykdomuose moksliniuose tyrimuose, sudarytų galimybes lengviau pritraukti papildomą finansavimą iš kitų tarptautinių, ES ar regioninių mokslinių tyrimų finansavimo šaltinių. Taip pat, Marie Skłodowska-CURIE veiklai ES lygiu nustatyti darbo užmokesčio tyrėjams įkainiai ir kai kurių ERA CHAIRS programoje dalyvaujančių mokslo ir studijų institucijų viešai skelbiami siūlomi atlyginimai yra bene vienintelis viešas informacijos šaltinis apie siūlomus atlyginimus aukšto tarptautinio lygio užsienio mokslininkams, kuriuos kitoje ES šalyje esanti mokslo ir studijų institucija kviečia vykdyti mokslinius tyrimus.

II.2 Tyrimo metodika

2007–2013 m. DU FĮ metodikoje buvo nustatyti mėnesiniai darbo užmokesčio FĮ, tačiau per kelerius metus Tarybos darbuotojų ir projektų vykdytojų praktika parodė, kad tokių dydžių naudojimas nėra patogus: pavyzdžiui, darbuotojui susirgus ar išėjus kasmetinių atostogų, pagal FĮ apmokama darbo užmokesčio suma turėjo būti perskaičiuojama atsižvelgiant į konkretaus mėnesio darbo dienų skaičių. Taip pat, daugelis MT vadovų bei MT grupės narių finansuojamuose projektuose dirbo ne pilną darbo dieną, todėl darbo užmokesčio išlaidų suma turėjo būti perskaičiuojama taikant *pro rata* principą, atsižvelgiant į nustatytą etato dydį.

Siekiant patobulinti ir supaprastinti atsiskaitymą už darbo užmokesčio išlaidas, apmokamas taikant FĮ, bei vadovaujantis Rekomendacijų dėl išlaidų atitikties 166 punkto rekomendacija „siekiant paprastesnės fiksuotųjų įkainių apskaitos, rekomenduojamas darbo užmokesčio fiksuotojo įkainio kiekybinio rezultato vienetas – darbo valanda“, 2014–2020 m. periodui nuspręsta nustatyti valandinius darbo užmokesčio FĮ, kurie būtų taikomi tik apmokant už dirbtas valandas bei pirmas dvi ligos dienas, už kurias pašalpą moka darbdavys. Darbo užmokesčio už kasmetines atostogas išlaidos įskaičiuojamos į nustatytą FĮ.

Išanalizavus finansuotų projektų darbo sutartis 2011–2014 metais, buvo nustatyta, kad MT grupės nariams ir kitiems MT vykdomiems asmenims buvo taikoma penkių darbo dienų savaitė, todėl šia prielaida grindžiamas ir atliekamas Tyrimas. Vadovaujantis Tyrimo II.1 dalies 10–15 punktuose nurodytais teisės aktais, esant penkių darbo dienų savaitei, metinis darbo valandų skaičius buvo:

- 2011 metais – 2017;
- 2012 metais – 2010;
- 2013 metais – 2001;
- 2014 metais – 2009;
- 2015 metais – 2010;
- 2016 metais – 2010.

Vidutinis (apskaičiuotas aritmetinio vidurkio) metinis darbo valandų skaičius 2011–2015 metais sudarė 2009 pilnas valandas $((2017+2010+2001+2009+2010+2010)/6)$.

Vadovaujantis 2017 m. liepos 1 d. įsigaliojusio DK 138 straipsnio nuostatomis ir Nutarimu Nr. 946, mokslinio tyrimo vadovas ir mokslinio tyrimo grupės nariai (kai dirbama penkias dienas per savaitę) turi teisę į keturiasdešimties darbo dienų atostogas (tai sudaro 320 pilnų darbo valandų, t. y., 40 d. d. * 8 valandos). Atitinkamai, vidutinis metinis mokslinio tyrimo vadovo ir mokslinio

tyrimo grupės nario asmens dirbtų valandų skaičius, atėmus kasmetinių atostogų valandas, sudaro 1689 valandas (2009 – 320 = 1689) per metus.

Vadovaujantis 2017 m. liepos 1 d. įsigaliojusio DK 126 straipsnio 2 dalies nuostatomis, kiti MT vykdantys asmenys (kai dirbama penkias dienas per savaitę) turi teisę į dvidešimties darbo dienų atostogas (tai sudaro 160 pilnų darbo valandų, t. y., 20 d. d * 8 valandos). Atitinkamai, vidutinis metinis kitų MT vykdančių asmenų dirbtų valandų skaičius, atėmus kasmetinių atostogų valandas, sudaro 1849 valandas (2009 – 160 = 1849) per metus.

Taip apskaičiuotais vidutiniu dirbtų valandų skaičiumi rekomenduojama vadovautis nustatant FĮ visam 2014–2020 m. Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos laikotarpiui, atsisakant kasmetinio valandinio FĮ perskaičiavimo pagal faktinį darbo valandų konkrečiais metais skaičių, kadangi Lietuvoje įprastai nustatomas mėnesinis darbo užmokesčio dydis, nepriklausantis nuo darbo dienų/valandų skaičiaus, todėl metinė darbo užmokesčio suma nekinta keičiantis metiniam darbo valandų skaičiui.

Nustatomi FĮ apima darbuotojo darbo užmokesį bei išlaidas su darbo santykiais susijusiems darbdavio įsipareigojimams (socialinio draudimo įmokas, privalomojo sveikatos draudimo įmokas, nelaimingų atsitikimų darbo ir profesinių ligų socialinio draudimo įmokas (I darbuotojų grupei), įmokas į garantinį fondą (tik nebiudžetinėms organizacijoms) ir įmokas į ilgalaikio darbo išmoku fondą (tik nebiudžetinėms organizacijoms)).

Vadovaujantis Rekomendacijų dėl išlaidų atitikties 163 punkto nuostatomis, „*tinkamomis finansuoti laikomos projekto veiklose dalyvaujantiems asmenims projekto vykdytojo, partnerio ar trečiųjų šalių apskaičiuoto ir išmokėto darbo užmokesčio išlaidos ir išlaidos su darbo santykiais susijusiems darbdavio įsipareigojimams (socialinio draudimo ir privalomojo sveikatos draudimo įmokos, įmokos garantiniam fondui ir darbuotojo pasirinkimu mokama teisės aktuose nustatyto dydžio įmoka papildomai pensijai kaupti, jeigu taikoma)*“. Teisės aktuose nustatyto dydžio įmoka papildomai pensijai kaupti yra papildoma įmoka, kurią darbdavys turi mokėti tik tuo atveju, jei darbuotojas savanoriškai pasirenka mokėti didesnę socialinio draudimo įmoką, todėl tokias išlaidas patiria tik dalis darbdavių. Tokios įmokos dydis (procentais) nėra nustatytas ir yra pasirenkamas darbuotojo. Dėl šių priežasčių tokios įmokos išlaidų nuspręsta neįtraukti į darbo užmokesčio FĮ.

Nuo 2017 m. birželio 8 d. valstybinių mokslinių tyrimų institutų (biudžetinių įstaigų) mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų darbo apmokėjimo sąlygos reglamentuojamos Mokslo ir studijų įstatymo 72¹ straipsnyje. Kitų valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų darbuotojų (ne tyrėjų), darbo apmokėjimo sąlygos nuo 2017 m. sausio 17 d. reglamentuojamos Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymu.

Vadovaujantis Tyrimo ataskaitos II.1 dalyje nurodytais teisės aktais bei aukščiau išdėstyta tyrimo metodika, valandinio darbo užmokesčio FĮ dydis (įskaičiuojant išlaidas kasmetinėms atostogoms) gali būti apskaičiuojamas pagal formulę:

$$F\dot{I} = (KPA * PABD + PP + DI) * 12 / H, \text{ kur}$$

KPA – pareiginės algos koeficientas¹;

PABD – pareiginės algos bazinis dydis, eur/mėn.²;

¹ Mokslo darbuotojams ir kitiems tyrėjams pareiginės algos koeficientų ribos nustatytos Mokslo ir studijų įstatymo 72¹ straipsnyje. Kitų valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų darbuotojų (ne tyrėjų) pareiginės algos (pastoviosios ir kintamosios arba pastoviosios dalies) koeficientų ribos nustatytos Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo prieduose.

PP – priedų ir (ar) priemokų dalies dydis, proc.³;

DI – išlaidos su darbo santykiais susijusiems darbdavio įsipareigojimams (socialinio draudimo įmokos, privalomojo sveikatos draudimo įmokos, nelaimingų atsitikimų darbo ir profesinių ligų socialinio draudimo įmokos (I darbuotojų grupei), įmokos į garantinį fondą (tik nebiudžetinėms organizacijoms) ir įmokos į ilgalaikio darbo išmokų fondą (tik nebiudžetinėms organizacijoms);

H – vidutinis maksimalus darbo valandų skaičius per kalendorinius metus.

Vadovaujantis Tyrimo II.1 dalyje nurodytomis prielaidomis, finansuotinas pareiginės algos koeficientas ir priedų ir priemokų dydis nustatomas neviršijant teisės aktuose nustatytų dydžių ir atsižvelgiant į tyrimo sudėtingumą ir jam atlikti reikalingo personalo kvalifikaciją bei kompetenciją (įvertinama pagal asmens pareigybę).

Atkreiptinas dėmesys, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2017 metų rodiklių patvirtinimo įstatymu nuo 2017 m. liepos 1 d. keitėsi socialinio draudimo įmokų dydžiai, taip pat buvo nustatyti socialinio draudimo įmokų tarifai darbuotojams, dirbantiems pagal terminuotas sutartis, įteisintas naujajame DK (laikinojo, pameistrystės, projektinio, sezoninio darbo, darbo vietos dalijimosi darbo sutartis). Taip pat, nuo 2017 m. liepos 1 d. padidėjo skirtumas tarp darbdavio mokamų socialinio draudimo įmokų biudžetinėse ir nebiudžetinėse organizacijose, todėl buvo nuspręsta nustatyti skirtingus darbo užmokesčio FI, kurie būtų taikomi atsižvelgiant į juridinio asmens teisinį statusą.

Lentelėse žemiau pateikiami atsižvelgiant į teisės aktuose nustatytas ribas įvertinti siūlomi taikyti **iš ES fondų lėšų finansuoti pareiginės algos koeficientai ir priedų ir (ar) priemokų dalis** (argumentai pateikiami po kiekvieną lentelę).

Aukšto (tarptautinio) lygio moksliniuose tyrimuose finansuoti darbo užmokesčio dydžiai

1 lentelė. Aukšto (tarptautinio) lygio moksliniai tyrimai, kai sudaromos neterminuotos darbo sutartys

Pareigybė	KPA	PABD, eur/mėn ⁴	PP, proc.	DI, proc.	
				Biudžetinėms organizacijoms	Nebiudžetinėms organizacijoms
Mokslinio tyrimo vadovas:					
Vyriausiasis mokslo darbuotojas	11,13	130,5	100	30,48	31,18

² Pareiginės algos bazinį dydį kiekvienais metais tvirtina Seimas. Vadovaujantis Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 12 straipsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 72¹ straipsniu įstatymo 3 straipsniu, iki 2017 m. gruodžio 31 d., apskaičiuojant valstybinių mokslinių tyrimų institutų darbuotojų pareiginę algą, taikomas Lietuvos Respublikos valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų ir valstybės tarnautojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio, taikomo 2017 metais, įstatyme nustatytas pareiginės algos bazinis dydis (130,5 eurų). Vadovaujantis Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo 17 straipsnio 5 dalimi, šis dydis taip pat taikomas 2017 metais apskaičiuojant biudžetinių įstaigų darbuotojų pareiginės algos pastoviąją dalį.

³ Vadovaujantis Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo 5 straipsnio 1 dalimi, biudžetinių įstaigų darbuotojams priedai nėra skiriami (jie nelaikomi darbo užmokesčio dalimi).

⁴ 2017 m. PABD = 130,5 eur/m4n.

Vyresnysis mokslo darbuotojas	8,65	130,5	100	30,48	31,18
Mokslo darbuotojas, tyrėjas, mokslininkas stažuotojas	6,58	130,5	100	30,48	31,18
Jaunesnysis mokslo darbuotojas	4,54	130,5	100	30,48	31,18
Mokslinio tyrimo grupės narys:					
Vyriausiasis mokslo darbuotojas	11,13	130,5	60	30,48	31,18
Vyresnysis mokslo darbuotojas	8,65	130,5	60	30,48	31,18
Mokslo darbuotojas, tyrėjas, mokslininkas stažuotojas	6,58	130,5	60	30,48	31,18
Jaunesnysis mokslo darbuotojas	4,54	130,5	60	30,48	31,18
Kiti MT vykdančys asmenys	7,31	130,5	0	30,48	31,18

2 lentelė. Aukšto (tarptautinio) lygio moksliniai tyrimai, kai sudaromos terminuotos (laikinojo, pameistrystės, projektinio, sezoninio darbo, darbo vietos dalijimosi) darbo sutartys

Pareigybė	KPA	PABD, eur/mėn ⁵	PP, proc.	DI, proc.	
				Biudžetinėms organizacijoms	Nebiudžetinėms organizacijoms
Mokslinio tyrimo vadovas:					
Vyriausiasis mokslo darbuotojas	11,13	130,5	100	32,08	32,78
Vyresnysis mokslo darbuotojas	8,65	130,5	100	32,08	32,78
Mokslo darbuotojas, tyrėjas, mokslininkas stažuotojas	6,58	130,5	100	32,08	32,78
Jaunesnysis mokslo darbuotojas	4,54	130,5	100	32,08	32,78
Mokslinio tyrimo grupės narys:					
Vyriausiasis mokslo darbuotojas	11,13	130,5	60	32,08	32,78
Vyresnysis mokslo darbuotojas	8,65	130,5	60	32,08	32,78
Mokslo darbuotojas, tyrėjas, mokslininkas stažuotojas	6,58	130,5	60	32,08	32,78
Jaunesnysis mokslo darbuotojas	4,54	130,5	60	32,08	32,78
Kiti MT vykdančys asmenys	7,31	130,5	0	32,08	32,78

Vadovaujantis nustatytais aukštais reikalavimais aukšto (tarptautinio) lygio mokslinio tyrimo vadovui (juo gali būti tik aukšto (tarptautinio) lygio mokslininkas) bei atsižvelgiant į tai, kad mokslinio tyrimo vadovas organizuoja mokslinio tyrimo grupės darbą ir jam vadovauja bei yra atsakingas už aukšto (tarptautinio) mokslinio tyrimo eigą, rezultatus ir mokslinę produkciją, nustatant mokslinio tyrimo vadovo finansutiną darbo užmokesčio dydį, siūloma taikyti teisės aktuose nustatytą maksimalų atitinkamos pareigybės pareiginės algos koeficientą ir maksimalią iš valstybės biudžeto lėšų mokėtiną priedų ir priemokų dalį (100 proc. pareiginės algos dydžio⁶) už svarbių ir sudėtingų užduočių atlikimą.

⁵ 2017 m. PABD = 130,5 eur/mėn.

⁶ Vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 72¹ straipsnio 12 punktu, priedų ir priemokų dalis moksliniams darbuotojams ir kitiems tyrėjams, išmokėta iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų, neturi viršyti jiems nustatytos pareiginės algos dydžio.

Atsižvelgiant į tai, kad mokslinio tyrimo grupės nariai, kurie nevadovauja tyrimui, tačiau vykdo aukšto (tarptautinio) lygio mokslinio tyrimo veiklas ir siekia tarptautinio lygio rezultatų, be to, atliekant sudėtingus tyrimus, todėl jiems reikalinga aukštesnė nei vidutinė su pareigybe susijusi kompetencija, nustatant mokslinio tyrimo grupės narių finansuotiną darbo užmokesčio dydį, siūloma taikyti teisės aktuose nustatytą maksimalų atitinkamos pareigybės pareiginės algos koeficientą ir didesnę negu vidutinę iš valstybės biudžeto lėšų mokėtiną priedų ir priemokų dalį (60 proc. pareiginės algos dydžio) už svarbių ir sudėtingų užduočių atlikimą.

Atsižvelgiant į tai, kad kiti MT vykdytys asmenys vykdo veiklas, susijusias su aukšto (tarptautinio) lygio moksliniu tyrimu ir padeda siekti tarptautinio lygio rezultatų, jie prilyginami valstybės ir savivaldybių įstaigų A1 lygio specialistams ir jų pareiginės algos koeficientą nustatyti vadovaujantis Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo 3 priedu, apskaičiuojant aritmetinį vidurkį iš A lygio pareigybės koeficientų ribų aritmetinių vidurkių, padidintų 20 proc.⁷ (skaičiavimai pateikiami 3 lentelėje). Šiems darbuotojams priemokos nėra finansuojamos.

3 lentelė. Pareiginės algos koeficientai kitiems MT vykdytims asmenims

Pareigybės lygis	KPA, kai profesinio darbo patirtis (metais):				Vidutinis KPA*
	Iki 2	Nuo daugiau kaip 2 iki 5	Nuo daugiau kaip 5 iki 10	Daugiau kaip 10	
B lygis	5,17 (3,03-7,3)	5,25 (3,09-7,4)	5,37 (3,15-7,6)	5,6 (3,2-8,0)	5,72 (5,17+5,25+5,37+5,6+5,33+5,8+6,35+6,9)/8
A lygis	5,33 (3,06-7,6)	5,8 (3,1-8,5)	6,35 (3,2-9,5)	6,9 (3,3-10,5)	
A1 lygis (A lygis padidintas 20 proc.)	6,37	6,96	7,62	8,28	7,31 (6,37+6,96+7,62+8,28)/4

*Apvalinama pagal aritmetines taisykles iki šimtųjų skaičiaus dalių

Moksliniuose tyrimuose finansuotini darbo užmokesčio dydžiai

4 lentelė. Moksliniai tyrimai, kai sudaromos neterminuotos darbo sutartys

Pareigybė	KPA	PABD, eur/mėn ⁸	PP, proc.	DI, proc.	
				Biudžetinėms organizacijoms	Nebiudžetinėms organizacijoms
Mokslinio tyrimo vadovas:					
Vyriausiasis mokslo darbuotojas	8,66 (6,18-11,13)	130,5	50	30,48	31,18
Vyresnysis mokslo darbuotojas	7,02 (5,39-8,65)	130,5	50	30,48	31,18
Mokslo darbuotojas, tyrėjas,	5,99	130,5	50	30,48	31,18

⁷ Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo 7 straipsnio 6 dalimi, A1 lygio pareigybėms pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientas didinamas 20 procentų.

⁸ 2017 m. PABD = 130,5 eur/mėn.

mokslininkas stažuotojas	(5,39-6,58)				
Jaunesnysis mokslo darbuotojas	4,07 (3,59-4,54)	130,5	50	30,48	31,18
Mokslinio tyrimo grupės narys:					
Vyriausiasis mokslo darbuotojas	8,66 (6,18-11,13)	130,5	30	30,48	31,18
Vyresnysis mokslo darbuotojas	7,02 (5,39-8,65)	130,5	30	30,48	31,18
Mokslo darbuotojas, tyrėjas, mokslininkas stažuotojas	5,99 (5,39-6,58)	130,5	30	30,48	31,18
Jaunesnysis mokslo darbuotojas	4,07 (3,59-4,54)	130,5	30	30,48	31,18
Kiti MT vykdančys asmenys	5,72	130,5	0	30,48	31,18

5 lentelė. Moksliniai tyrimai, kai sudaromos terminuotos (laikinojo, pameistrystės, projektinio, sezoninio darbo, darbo vietos dalijimosi) darbo sutartys

Pareigybė	KPA	PABD, eur/mėn ⁹	PP, proc.	DI, proc.	
				Biudžetinėms organizacijoms	Nebiudžetinėms organizacijoms
Mokslinio tyrimo vadovas:					
Vyriausiasis mokslo darbuotojas	8,66 (6,18-11,13)	130,5	50	32,08	32,78
Vyresnysis mokslo darbuotojas	7,02 (5,39-8,65)	130,5	50	32,08	32,78
Mokslo darbuotojas, tyrėjas, mokslininkas stažuotojas	5,99 (5,39-6,58)	130,5	50	32,08	32,78
Jaunesnysis mokslo darbuotojas	4,07 (3,59-4,54)	130,5	50	32,08	32,78
Mokslinio tyrimo grupės narys:					
Vyriausiasis mokslo darbuotojas	8,66 (6,18-11,13)	130,5	30	32,08	32,78
Vyresnysis mokslo darbuotojas	7,02 (5,39-8,65)	130,5	30	32,08	32,78
Mokslo darbuotojas, tyrėjas, mokslininkas stažuotojas	5,99 (5,39-6,58)	130,5	30	32,08	32,78
Jaunesnysis mokslo darbuotojas	4,07 (3,59-4,54)	130,5	30	32,08	32,78
Kiti MT vykdančys asmenys	5,72	130,5	0	32,08	32,78

Tais atvejais, kai moksliniam tyrimui nėra keliami aukšto (tarptautinio) lygio mokslinio tyrimo reikalavimai, mokslinio tyrimo vadovui, nustatant finansuotiną darbo užmokesčio dydį, siūloma

⁹ 2017 m. PABD = 130,5 eur/mėn.

taikyti teisės aktuose nustatytų pareiginių algų koeficientų aritmetinį vidurkį (vidurkis apskaičiuojamas teisės aktų tai pareigybei nustatytų minimalios pareigybės kategorijos pareiginės algos koeficiento ir maksimalios pareigybės kategorijos pareiginės algos koeficiento sumą padalijus iš 2) ir pusę pareiginio atlyginimo priedų ir priemokų dalies, taikomos aukšto (tarptautinio) lygio mokslinio tyrimo vadovui (t.y. 50 proc. nuo pareiginės algos, kadangi aukšto (tarptautinio) lygio mokslinio tyrimo vadovui taikomas priedų ir priemokų dydis sudaro 100 proc. pareiginės algos).

Mokslinio tyrimo grupės nariams, nustatant finansuotiną darbo užmokesčio dydį, siūloma taikyti teisės aktuose nustatytų pareiginių algų koeficientų aritmetinį vidurkį (vidurkis apskaičiuojamas teisės aktų tai pareigybei nustatytų minimalios pareigybės kategorijos pareiginės algos koeficiento ir maksimalios pareigybės kategorijos pareiginės algos koeficiento sumą padalijus iš 2) ir pusę pareiginio atlyginimo priedų ir priemokų dalies, taikomos aukšto (tarptautinio) lygio mokslinio tyrimo grupės nariui (t.y. 30 proc. nuo pareiginės algos, kadangi aukšto (tarptautinio) lygio mokslinio tyrimo grupės nariams taikomas priedų ir priemokų dydis sudaro 60 proc. pareiginės algos).

Atsižvelgiant į tai, kad kiti MT vykdytys asmenys vykdo veiklas, susijusias su moksliniu tyrimu ir padeda siekti jo rezultatų, rekomenduojama juos prilyginti valstybės ir savivaldybių įstaigų A arba B lygio specialistams ir jų pareiginės algos koeficientą nustatyti vadovaujantis Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo 3 priedu, apskaičiuojant aritmetinį vidurkį iš A ir B lygio pareigybės koeficientų ribų aritmetinių vidurkių (skaičiavimai pateikiami 3 lentelėje). Šiems darbuotojams priemokos nėra finansuojamos.

Finansuoti užsienio mokslininkų darbo užmokesčio dydžiai

Kaip nurodyta Tyrimo ataskaitos II.1 dalyje, į Lietuvos mokslo ir studijų institucijas vadovauti aukšto lygio moksliniams tyrimams siekiama pritraukti užsienio mokslininkus jiems nustatant motyvuojančius, jų kvalifikaciją ir nuolatinėje darbo vietoje (užsienio valstybėje) gaunamą darbo užmokesį atitinkančius finansuotinus darbo užmokesčio dydžius.

Vykdam Tyrimą nustatyta, kad teisės aktais reglamentuojamas mokslo darbuotojų ir tyrėjų darbo užmokestis (taikant teisės aktuose nustatytus pareiginės algos koeficientus) Lietuvos Respublikoje yra ženkliai mažesnis negu Marie Skłodowska-CURIE ir ERA CHAIRS veiklose (detaali analizė pateikta Tyrimo ataskaitos 3 dalyje). Pagal šias veiklas tuo pačiu principu, kaip planuojama Lietuvoje, į konkrečios ES šalies mokslo ir studijų institucijas yra kviečiami užsienio mokslininkai, kuriems darbo užmokestis gali būti nustatytas didesnis negu panašios pareigybės vidurkis toje šalyje – ypač tai aktualu šalims, kuriose darbo užmokestis yra mažesnis negu kitose ES šalyse, pvz. Rytų ir Centrinės Europos bei Baltijos šalims.

Analogiškai, Lietuvos teisės aktai taip pat numato galimybes užsienio mokslininkams nustatyti didesnius atlyginimus. Vadovaujantis Mokslo ir studijų įstatymo 72¹ straipsnio 10 punktu, mokslo darbuotojams ir kitiems tyrėjams, vykdytams tarptautinius mokslo ir technologinės plėtros programų projektus, pareiginės algos koeficientai gali būti didinami iki 3 kartų, o vadovaujantis šio įstatymo 15 punktu, pakviestiems dirbti užsienio mokslo darbuotojams ir kitiems tyrėjams gali būti nustatomas individualus atlyginimas už darbą, neatsižvelgiant į patvirtintus pareiginės algos koeficientus, tačiau neviršijant institucijų sąmatose patvirtintų lėšų darbo užmokesčiui.

Kadangi nėra istorinių duomenų, kurie leistų įvertinti užsienio (kviestiniams) mokslininkams nustatytų individualių atlyginimų vidutinius dydžius, nustatant DU FĮ užsienio mokslininkams vadovaujamosi Mokslo ir studijų įstatymo 72¹ straipsnio 10 punktu, leidžiančiu didinti tarnybinių atlyginimų koeficientus 3 kartus. Atsižvelgiant į tai, kad užsienio mokslininkus siekiama pasitelkti tik aukšto (tarptautinio) lygio moksliniuose tyrimuose, jiems taikomi 1 lentelėje nustatyti maksimalūs atitinkamos pareigybės tarnybinio atlyginimo koeficientai, kurie didinami atsižvelgiant į mokslininko kvalifikaciją ir kompetenciją: 1) užsienio mokslininkams – puse teisės aktuose leistino maksimalaus leistino dydžio, t.y. 1,5 karto; 2) aukštos kvalifikacijos ir

kompetencijos užsienio mokslininkams (turintiems ne žemesnę kaip profesoriaus kvalifikaciją) – 2 kartus. Užsienio mokslininkams taikoma ir tokio pat dydžio kaip Lietuvos mokslo darbuotojams ar tyrėjams aukšto lygio moksliniuose tyrimuose mokėtina priedų ir priemonų dalis už svarbių ir sudėtingų užduočių atlikimą. (MT vadovui - 100 proc. pareiginės algos dydžio).

Atsižvelgiant į tai, kad siekiama pritraukti tik patyrusius mokslininkus – mokslinių tyrimų vadovus, užsienio mokslininkai įdarbinami tik vyriausiojo ir vyresniojo mokslo darbuotojų pareigybėms kaip aukšto lygio mokslinio tyrimo vadovai.

6 ir 7 lentelėse pateikiami atsižvelgiant į teisės aktuose nustatytas ribas įvertinti užsienio mokslininkams siūlomi taikyti iš ES fondų lėšų finansuoti pareiginės algos koeficientai ir priedų ir (ar) priemonų dalis procentais (skaičiavimai pateikiami Tyrimo ataskaitos 1 priede).

6 lentelė. Užsienio mokslininkai (aukšto (tarptautinio) lygio moksliniai tyrimai), kai sudaromos neterminuotos darbo sutartys

Pareigybė	KPA	PABD, eur/mėn ¹⁰	PP, proc.	DI, proc.	
				Biudžetinėms organizacijoms	Nebiudžetinėms organizacijoms
Aukštos kvalifikacijos mokslinio tyrimo vadovas (profesorius):					
Vyriausiasis mokslo darbuotojas	22,26 (11,13*2)	130,5	100	30,48	31,18
Vyresnysis mokslo darbuotojas	17,3 (8,65*2)	130,5	100	30,48	31,18
Mokslinio tyrimo vadovas:					
Vyriausiasis mokslo darbuotojas	16,70 (11,13*1,5)	130,5	100	30,48	31,18
Vyresnysis mokslo darbuotojas	12,98 (8,65*1,5)	130,5	100	30,48	31,18

7 lentelė. Užsienio mokslininkai (aukšto (tarptautinio) lygio moksliniai tyrimai), kai sudaromos terminuotos (laikinojo, pameistrystės, projektinio, sezoninio darbo, darbo vietos dalijimosi) darbo sutartys

Pareigybė	KPA	PABD, eur/mėn ¹¹	PP, proc.	DI, proc.	
				Biudžetinėms organizacijoms	Nebiudžetinėms organizacijoms
Aukštos kvalifikacijos mokslinio tyrimo vadovas (profesorius):					
Vyriausiasis mokslo darbuotojas	22,26 (11,13*2)	130,5	100	32,08	32,78

¹⁰ 2017 m. PABD = 130,5 eur/mėn.

¹¹ 2017 m. PABD = 130,5 eur/mėn.

Vyresnysis mokslo darbuotojas	17,3 (8,65*2)	130,5	100	32,08	32,78
Mokslinio tyrimo vadovas:					
Vyriausiasis mokslo darbuotojas	16,70 (11,13*1,5)	130,5	100	32,08	32,78
Vyresnysis mokslo darbuotojas	12,98 (8,65*1,5)	130,5	100	32,08	32,78

Pagal 6 ir 7 lentelėse nustatytus koeficientus apskaičiuoti finansuoti darbo užmokesčio įkainiai užsienio mokslininkams su Marie Skłodowska-CURIE ir ERA CHAIRS atlyginimų dydžiais palyginti tyrimo ataskaitos III dalyje.

Darbuotojui taikomo darbo užmokesčio FĮ apskaičiavimas

Konkrečiam asmeniui taikomas FĮ (tiek Lietuvos, tiek užsienio (kviestiniam) darbuotojui) yra **apskaičiuojamas pagal projekte įdarbintam asmeniui nustatytą atlyginimo (pareiginės algos) dydį (eurais per mėnesį), taikant Tyrimo II.2 dalyje nustatytą formulę.** Atsižvelgiant į tai, kad dalis mokslo ir studijų institucijų (ne biudžetinės įstaigos) turi teisę vidaus tvarka nustatyti darbuotojų darbo apmokėjimo tvarką ir darbo sutartyse dažnai nenurodo pareiginės algos koeficientų ir (ar) priedų ar priemokų, bet sulygsta dėl konkretaus atlyginimo dydžio, Tyrimo II.2 dalyje nurodytą formulę galima supaprastinti:

$$F_{\text{val}} = (PA + DI) * 12 / H, \text{ kur}$$

PA – atlyginimo dydis, prilyginamas pareiginei algai (įskaitant priedus ir (ar) priemokas, jei taikoma) eur/mėn. (pagrindžiamas dokumentais);

DI – išlaidos su darbo santykiais susijusiems darbdavio įsipareigojimams (socialinio draudimo įmokos, privalomojo sveikatos draudimo įmokos, nelaimingų atsitikimų darbo ir profesinių ligų socialinio draudimo įmokos (I darbuotojų grupei), įmokos į garantinį fondą (tik nebiudžetinėms organizacijoms) ir įmokos į ilgalaikio darbo išmokų fondą (tik nebiudžetinėms organizacijoms);

H – vidutinis maksimalus darbo valandų skaičius per kalendorinius metus (1689 – mokslinio tyrimo vadovui ir mokslinio tyrimo grupės nariui, 1849 – kitam MT vykdančiam asmeniui).

Perskaičius, įstatant Tyrimo ataskaitoje nustatytas reikšmes:

Kai sudaromos neterminuotos darbo sutartys:

- mokslinio tyrimo vadovui ir mokslinio tyrimo grupės nariui, kai DI dydžiai taikomi biudžetinėms organizacijoms:

$$F_{\text{val}} = PA * (1 + 0,3048) * 12 / 1689 = \mathbf{PA * 0,0092};$$

- mokslinio tyrimo vadovui ir mokslinio tyrimo grupės nariui, kai DI dydžiai taikomi nebiudžetinėms organizacijoms:

$$F_{\text{val}} = PA * (1 + 0,3118) * 12 / 1689 = \mathbf{PA * 0,0093};$$

- kitam MT vykdančiam asmeniui, kai DI dydžiai taikomi biudžetinėms organizacijoms:

$$F_{\text{val}} = PA * (1 + 0,3048) * 12 / 1849 = \mathbf{PA * 0,0084};$$

- kitam MT vykdančiam asmeniui, kai DI dydžiai taikomi nebiudžetinėms organizacijoms:

$$F_{\text{val}} = PA * (1 + 0,3118) * 12 / 1849 = \mathbf{PA * 0,0085}$$

Kai sudaromos terminuotos (laikinojo, pameistrystės, projektinio, sezoninio darbo, darbo vietos dalijimosi) darbo sutartys:

- mokslinio tyrimo vadovui ir mokslinio tyrimo grupės nariui, kai DI dydžiai taikomi biudžetinėms organizacijoms:

$$F_{\text{val}} = PA * (1 + 0,3208) * 12 / 1689 = PA * 0,0093;$$

- mokslinio tyrimo vadovui ir mokslinio tyrimo grupės nariui, kai DI dydžiai taikomi nebiudžetinėms organizacijoms:

$$F_{\text{val}} = PA * (1 + 0,3278) * 12 / 1689 = PA * 0,0094;$$

- kitam mokslinį tyrimą vykdančiam asmeniui, kai DI dydžiai taikomi biudžetinėms organizacijoms:

$$F_{\text{val}} = PA * (1 + 0,3208) * 12 / 1849 = PA * 0,0085;$$

- kitam mokslinį tyrimą vykdančiam asmeniui, kai DI dydžiai taikomi nebiudžetinėms organizacijoms:

$$F_{\text{val}} = PA * (1 + 0,3278) * 12 / 1849 = PA * 0,0086.$$

Apskaičiuotas FĮ apvalinamas iki euro šimtųjų dalių.

III. TYRIMO REZULTATAI

Vienos valandos darbo užmokesčio FĮ mokslinių tyrimų projektuose apskaičiuojamas nuo projekte įdarbintam asmeniui nustatyto atlyginimo dydžio (su priedais ir (ar) priemokomis) eurai/mėn., kuris pagrindžiamas dokumentais, taikant 8 lentelėje nustatytas formules:

8 lentelė. Atlyginimo (prilyginto pareiginei algai) valandinio dydžio skaičiavimas

Pareigybė	Biudžetinėms organizacijoms	Nebiudžetinėms organizacijoms
Mokslinio tyrimo vadovui ir mokslinio tyrimo grupės nariui, kai sudaromos neterminuotos darbo sutartys	$F_{\text{val}} = PA * 0,0092$	$F_{\text{val}} = PA * 0,0093$
Kitam mokslinį tyrimą vykdančiam asmeniui, kai sudaromos neterminuotos darbo sutartys	$F_{\text{val}} = PA * 0,0084$	$F_{\text{val}} = PA * 0,0085$
Mokslinio tyrimo vadovui ir mokslinio tyrimo grupės nariui, kai sudaromos terminuotos darbo sutartys	$F_{\text{val}} = PA * 0,0093$	$F_{\text{val}} = PA * 0,0094$
Kitam mokslinį tyrimą vykdančiam asmeniui, kai sudaromos terminuotos darbo sutartys	$F_{\text{val}} = PA * 0,0085$	$F_{\text{val}} = PA * 0,0086$

Apskaičiuotas FĮ apvalinamas iki euro šimtųjų dalių pagal aritmetines taisykles.

Apskaičiuotas FĮ negali viršyti 9-11 lentelėse nustatytų finansuotinių valandinių darbo užmokesčio dydžių (atsižvelgiant į tyrimo pobūdį, funkcijas projekte ir pareigybę), išskyrus Tyrimo ataskaitos IV dalyje nustatytą išlygą.

Detalūs finansuotinių valandinių darbo užmokesčio dydžių skaičiavimai pateikiami Tyrimo ataskaitos 1 priede.

9 lentelė. Aukšto (tarptautinio) lygio mokslinis tyrimas

Pareigybė	Finansuoti valandiniai darbo užmokesčio dydžiai, eurai	
	Neterminuotoms darbo sutartims	Terminuotoms darbo sutartims

	Biudžetinėms organizacijoms	Nebiudžetinėms organizacijoms	Biudžetinėms organizacijoms	Nebiudžetinėms organizacijoms
MT vadovas:				
Vyriausiasis mokslo darbuotojas	26,92	27,07	27,25	27,40
Vyresnysis mokslo darbuotojas	20,92	21,04	21,18	21,29
Mokslo darbuotojas, tyrėjas, mokslininkas stažuotojas	15,92	16,00	16,11	16,20
Jaunesnysis mokslo darbuotojas	10,98	11,04	11,11	11,17
MT grupės narys:				
Vyriausiasis mokslo darbuotojas	21,54	21,66	21,81	21,92
Vyresnysis mokslo darbuotojas	16,74	16,83	16,95	17,04
Mokslo darbuotojas, tyrėjas, mokslininkas stažuotojas	12,74	12,80	12,89	12,96
Jaunesnysis mokslo darbuotojas	8,79	8,83	8,90	8,94
Kiti MT vykdančys asmenys				
	8,08	8,12	8,18	8,22

10 lentelė. Mokslinis tyrimas

Pareigybė	Finansuoti valandiniai darbo užmokesčio dydžiai, eurai			
	Neterminuotoms darbo sutartims		Terminuotoms darbo sutartims	
	Biudžetinėms organizacijoms	Nebiudžetinėms organizacijoms	Biudžetinėms organizacijoms	Nebiudžetinėms organizacijoms
MT vadovas:				
Vyriausiasis mokslo darbuotojas	15,72	15,80	15,91	15,99
Vyresnysis mokslo darbuotojas	12,74	12,81	12,90	12,96
Mokslo darbuotojas, tyrėjas, mokslininkas stažuotojas	10,87	10,93	11,00	11,06
Jaunesnysis mokslo darbuotojas	7,39	7,43	7,48	7,52
MT grupės narys:				
Vyriausiasis mokslo darbuotojas	13,62	13,69	13,79	13,86
Vyresnysis mokslo darbuotojas	11,04	11,10	11,18	11,24
Mokslo darbuotojas, tyrėjas, mokslininkas stažuotojas	9,42	9,47	9,54	9,59

Jaunesnysis mokslo darbuotojas	6,40	6,44	6,48	6,51
Kiti MT vykdančys asmenys	6,32	6,36	6,40	6,43

11 lentelė. Užsienio mokslininkai (tik aukšto (tarptautinio) lygio moksliniuose tyrimuose)

Pareigybė	Finansuoti valandiniai darbo užmokesčio dydžiai, eurai			
	Neterminuotoms darbo sutartims		Terminuotoms darbo sutartims	
	Biudžetinėms organizacijoms	Nebiudžetinėms organizacijoms	Biudžetinėms organizacijoms	Nebiudžetinėms organizacijoms
Aukštos kvalifikacijos MT vadovas (profesorius):				
Vyriausiasis mokslo darbuotojas	53,85	54,14	54,51	54,80
Vyresnysis mokslo darbuotojas	41,85	42,08	42,37	42,59
MT vadovas:				
Vyriausiasis mokslo darbuotojas	40,39	40,61	40,88	41,10
Vyresnysis mokslo darbuotojas	31,39	31,56	31,77	31,94

Finansuotinių valandinių darbo užmokesčio dydžių užsienio mokslininkams palyginimas su Marie Skłodowska-CURIE ir ERA CHAIRS programoje mokamu darbo užmokesčiu

Marie Skłodowska-CURIE ir ERA CHAIRS veiklose (pagal turimus duomenis) užsienio mokslininkams nustatomi mėnesiniai atlyginimai ar analogiškos išmokos, todėl, siekiant juos palyginti su šiuo Tyrimu nustatytais dydžiais, pastaruosius reikia perskaičiuoti iš valandinių į mėnesinius. Kadangi Tyrimo ataskaitos II.1 dalyje apskaičiuotas vidutinis metinis darbo valandų skaičius mokslininkams ir tyrėjams (neįskaičiuojant kasmetinių atostogų) yra 1689, galima apskaičiuoti, kad vidutinis darbo valandų skaičius per mėnesį yra 140,75 (1689/12).

Atitinkamai, pritaikius maksimalų finansuotą darbo užmokesčio dydį, **aukštos kvalifikacijos MT vadovo (profesoriaus)**, kuris įdarbinamas pilnu etatu biudžetinėje organizacijoje pagal terminuotą darbo sutartį, vidutinis darbo užmokestis (su darbdavio išlaidomis) per mėnesį sudarytų 6817,93 eurus $((54,51+42,37)/2*140,75)$. Iš tos sumos atėmus su darbo santykiais susijusių darbdavio išlaidų dalį (30,48 proc.), priskaičiuotas darbo užmokestis (**brutto**) sudarytų 4739,82 eurus, o darbo užmokestis „į rankas“ arba **netto** (atėmus 15 proc. gyventojų pajamų mokesčio ir 9 proc. privalomo sveikatos draudimo mokesčio) – 3602,26 eurus.

Analogiškomis sąlygomis įdarbinto **MT vadovo**, vidutinis darbo užmokestis (su darbdavio išlaidomis) sudarytų 5112,74 eurus $((40,88+31,77)/2*140,75)$. Iš tos sumos atėmus darbdavio mokesčių dalį (30,48 proc.), priskaičiuotas darbo užmokestis (**brutto**) sudarytų 3554,38 eurus, o darbo užmokestis „į rankas“ arba **netto** (atėmus 15 proc. gyventojų pajamų mokesčio ir 9 proc. privalomo sveikatos draudimo mokesčio) – 2701,32 eurus.

Kaip nurodyta 12 lentelėje (ir Tyrimo ataskaitos 3 ir 4 prieduose), viešuosiuose interneto šaltiniuose rastuose darbo skelbimuose ERA CHAIRS pozicijų siūlomi atlyginimai svyruoja nuo 4666,97 iki 9000 eurų **brutto** ir nuo 4100 iki 6000 **netto** (tik 2 institucijų duomenys). Pastebėtina, kad ERA CHAIRS duomenys surinkti iš įvairių valstybių, o darbo apmokestinimas kiekvienoje valstybėje reglamentuojamas tos valstybės įstatymais. Skirtingose valstybėse skiriasi darbdavio ir darbuotojo mokamų mokesčių dydžiai ir pobūdis, todėl iš esamų duomenų, kuriuose nurodytas atlyginimas **brutto**, neįmanoma apskaičiuoti atlyginimo **netto**.

Nepaisant tikėtinų darbo vietos apmokestinimo skirtumų, **aukštos kvalifikacijos MT vadovo (profesoriaus)** atlyginimas brutto (4739,82 eurai) patenka į ERA CHAIRS programoje dirbančių mokslininkų mėnesio atlyginimų **brutto** ribas (yra artimas žemutinei ribai),

Tuo tarpu 2018-2020 metų Marie Skłodowska-CURIE darbo programoje¹² nustatyta minimali bazinė išmoka (pagal analogiją atitinkanti **brutto** darbo užmokestį) patyrusiam tyrėjui yra 4880 eurų per mėnesį. Marie Skłodowska-CURIE veiklose tokios išmokos indeksuojamos pagal šaliai, į kurią atvyksta mokslininkas (tyrėjas), taikomą koeficientą. Lietuvos Respublikai nustatytas koeficientas lygus 72,5. Atitinkamai išmoka **brutto** Lietuvoje sudarytų 3538 eurus. Tokia išmoka labai artima Tyrime apskaičiuotam vidutiniam **brutto** darbo užmokesčiui **MT vadovui** (3554,38 eurai).

Darytina išvada, kad Tyrimo ataskaitoje nustatyti maksimalūs finansuoti darbo užmokesčio dydžiai atitinka „Horizontas 2020“ programoje užsienio (kviestiniams) mokslininkams taikomus darbo užmokesčio išlaidų dydžius, atsižvelgiant į mokslininkų kvalifikaciją ir kompetenciją.

Pastebėtina, kad ERA CHAIRS duomenys yra labai negausūs, todėl naudojami tik palyginimui su apskaičiuotais finansuotais darbo užmokesčio dydžiais, kurie buvo nustatyti vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisės aktais.

12 lentelė. ERA CHAIRS mokslininkų darbo užmokestis

Valstybė	Pozicija	Mokslo ir studijų institucija	Siūlomas atlyginimas, eurai	Atlyginimo tipas
Portugalija	Coordinator Researcher Position (Equivalent to Full Professor) Forefront Research in 3D Disease Cancer Models as in vitro Screening Technologies Scenario (FoReCaST) a	University of Minho	4664,97	Brutto
Portugalija	ERA CHAIR, Established or Leading Researcher	Madeira Interactive Technologies Institute, The University of Madeira	4700,00	Brutto
Slovakia	EUROPEAN RESEARCH AREA (ERA) CHAIR in Intelligent Transport Systems	The University of Zilina	6000,00	Brutto

¹² https://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/wp/2018-2020/main/h2020-wp1820-msca_en.pdf

	(ITS)			
Čekija	EUROPEAN RESEARCH AREA (ERA) CHAIR in Chemical and Cellular Biology	Central European Institute of Technology (CEITEC) at Masaryk University	7800,00	Brutto
Lenkija	Experienced researcher (ERA chair holder) in Department of Bioeconomy and System analysis	The Institute of Soil Science and Plant Cultivation - State Research Institute in Pulawy	9300,00	Brutto
Kroatija	EUROPEAN RESEARCH AREA (ERA) Chair in proteomics/molecular medicine	Faculty of Veterinary Medicine, University of Zagreb	9.000,00	Brutto
Portugalija	ERA Chair in Cellular and Molecular Biology of Ageing	University of Coimbra (FMUC)	7083,00	Nenurodyta
Ispanija	Leading Researcher (R4) Research Chair in Aquaculture Development under an Ecosystem Approach - EcoAqua	University of Las Palmas de Gran Canaria	4100,00	Netto
Lenkija	Head of the Department of Integrative Plant Biology	Institute of Plant Genetics of the Polish Academy of Sciences (IPG PAS), Poznan	6000,00	Netto

IV. DARBO UŽMOKESČIO FIKSUOTŲJŲ ĮKAINIŲ TAIKYMAS

Pagal darbo užmokesčio FĮ apmokama suma už ataskaitinį laikotarpį apskaičiuojama atitinkamos pareigybės (ar mokslo laipsnio) darbuotojo faktiškai dirbtų valandų skaičių padauginus iš nustatyto darbo užmokesčio FĮ. Pagal FĮ taip pat apmokama už ligos laiką, už kurį pašalpą moka darbdavys, bei papildomų poilsio dienų, už kurias mokamas ne mažesnis kaip vidutinis darbo užmokestis ir kurios suteikiamos teisės aktuose nustatyta tvarka, laiką (už šias dienas pagal darbo užmokesčio fiksuotuosius įkainius apmokama proporcingai nustatyta darbuotojo darbo projekte dienos trukmei, bet ne daugiau kaip 8 valandas per dieną). Už kasmetinių atostogų dienas (kaip ir kompensacija už atostogas) FĮ nemokamas, nes darbo užmokestis už kasmetines atostogas arba kompensacija už nepanaudotas atostogas yra įskaičiuoti į FĮ.

Apskaičiuojant darbo užmokestį projekto vykdytojams, bendra darbo užmokesčio suma suapvalinama iki dviejų skaičių po kablelio.

Teikdamas mokėjimo prašymus, išlaidoms, kurios taikomi FĮ, pagrįsti, projekto vykdytojas neteikia išlaidų pagrindimo ir jų apmokėjimo įrodymo dokumentų. FĮ kiekybinio rezultato pasiekimui įrodyti rekomenduojami dokumentai yra šie (pasiliekančią teisę įgyvendinančiajai institucijai prašyti papildomų dokumentų, susijusių su darbo užmokesčio priskaitymu ir išmokėjimu):

- darbo laiko apskaitos žiniaraščiai arba suvestinė pažyma dėl 2014–2020 m. darbo užmokesčio apskaičiavimo taikant FĮ mokslinių tyrimų projektuose (Tyrimo ataskaitos 2 priedas), kurioje deklaruotos tyrėjų darbo valandos turi atitikti darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose nurodytas valandas (bus tikrinama atrankine tvarka);

- dokumentai, kuriuose nustatomos asmens darbo projekte funkcijos (pareigybė, mokslo laipsnis), trukmė (darbo dienos ir (ar) savaitės) ir atlyginimo dydis (įskaitant priedus ir (ar) priemokas), pavyzdžiui, darbo sutartys (terminuotos ar neterminuotos) arba jų išrašai, įsakymai ir pan.

Užsienio mokslininkams, jeigu taikomi aukštos kvalifikacijos MT vadovui (profesoriui) nustatyti finansuoti darbo užmokesčio dydžiai, MT vadovo kvalifikacija vertinama projekto tinkamumo finansuoti vertinimo metu.

Tyrimo ataskaitos III dalyje nustatyti finansuoti dydžiai ir FĮ skaičiavimo tvarka taikomi nuo Tyrimo ataskaitos įsigaliojimo datos. Tyrimo ataskaitoje nustatyti finansuoti dydžiai ir FĮ skaičiavimo tvarka perskaičiuojami ar keičiami pasikeitus teisės aktams, reglamentuojantiems mokslo darbuotojų ir kitų MT vykdančių asmenų darbo užmokesčių, apmokėjimo tvarką, kasmetinių atostogų tvarką, taip pat pasikeitus socialinio draudimo ir kitų įmokų bei mokesčių dydžiams ir pareiginės algos baziniam dydžiui.

Tyrimo ataskaitoje nustatyti finansuoti dydžiai ir FĮ skaičiavimo tvarka keičiami Tyrimo ataskaitą išdėstant nauja redakcija ir įsigalioja nuo naujos redakcijos įsigaliojimo dienos. Tyrimo ataskaitos naujoje redakcijoje išdėstyti FĮ dydžiai taikomi nuo Tyrimo ataskaitoje nustatytos naujų FĮ taikymo datos ir gali būti taikomi projektuose, finansuojamuose pagal anksčiau sudarytas projektų sutartis, **jeigu tokia galimybė numatyta projektų finansavimo sąlygų aprašuose ir jeigu tam pakanka projekte numatytų lėšų (nemažinant fiksuotojo įkainio kiekybinio rezultato vienetų skaičiaus, pvz. suplanuotų darbo valandų skaičiaus). Tuo atveju, jeigu pritaikius šioje tyrimo ataskaitoje nustatytus finansuojamus dydžius ir FĮ skaičiavimo tvarką projekte, kuris finansuojamas pagal iki 2017 m. liepos 1 d. sudarytą sutartį, atskiriems asmenims sumažėtų DU FĮ, šiems asmenims taikomi projekto sutartyje nustatyti DU FĮ¹³ (t. y., DU FĮ nemažinami).**

Projektuose, kurių sutarčių sudarymo data iki 2017 m. liepos 1 d., mokslo darbuotojo (vyriausiojo, vyresniojo, jaunesniojo mokslo darbuotojo, tyrėjo, mokslininko stažuotojo, įskaitant užsienio mokslininkus) pareigose maksimalus darbo projekte valandų skaičius per 12 mėnesių negali viršyti 1696 val., o projektuose, kurių sutarčių sudarymo data 2017 m. liepos 1 d. ar vėlesnė – 1689 val. Kitų mokslinio tyrimo grupės narių maksimalus darbo projekte valandų skaičius per 12 mėnesių negali viršyti 1849 val.

Už Tyrimo atnaujinimą atsakinga Taryba.

¹³ Vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 12 straipsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 72¹ straipsniu įstatymo 3 straipsnio 1 dalimi, jeigu įsigaliojus šiam įstatymui asmens pareiginė alga yra mažesnė, palyginti su iki šio įstatymo įsigaliojimu buvusiu nustatytu tarnybinių atlyginimu, mokama iki šio įstatymo įsigaliojimo nustatyto tarnybinio atlyginimo dydžio pareiginė alga tol, kol asmuo eina tas pačias pareigas.